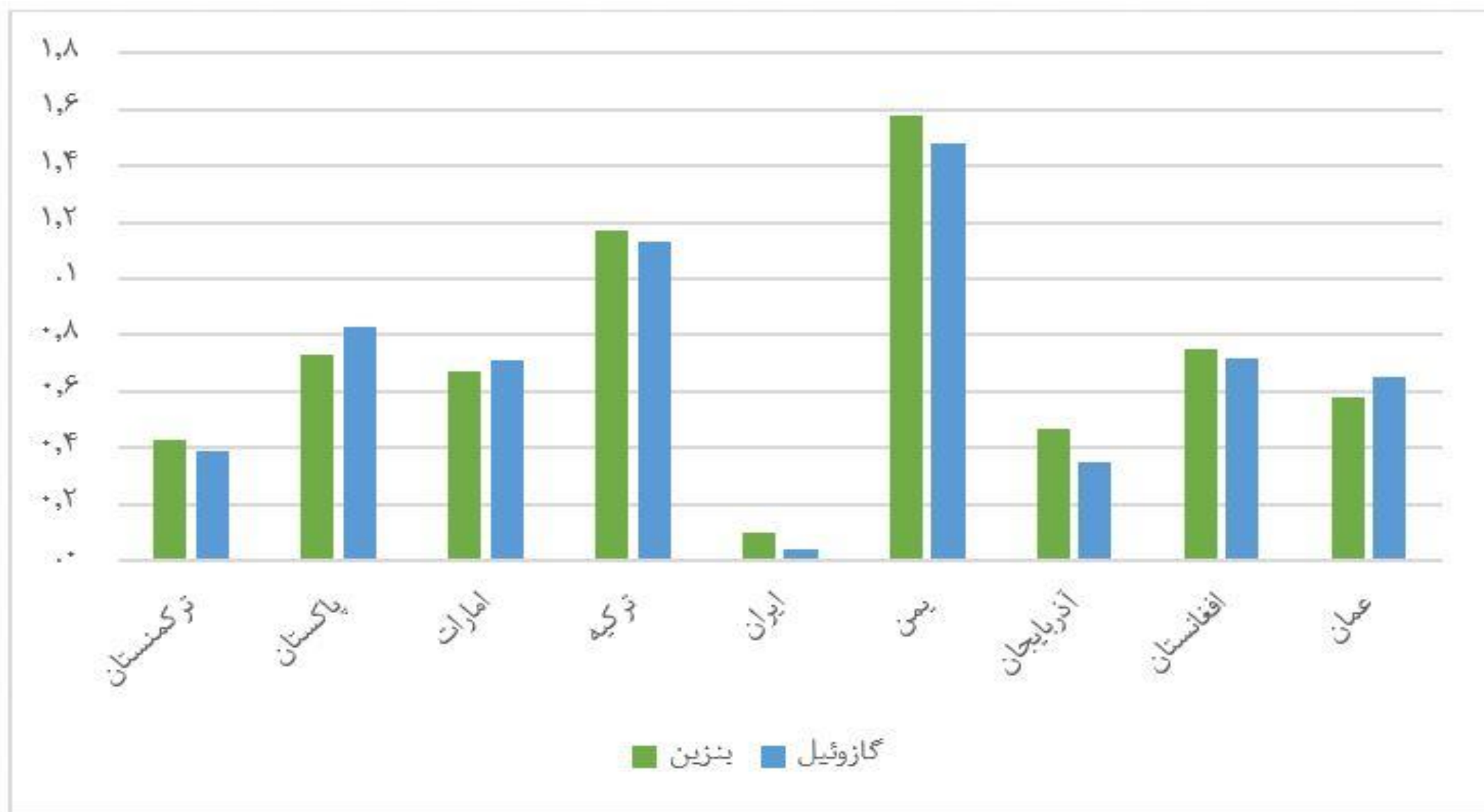

قیمت‌گذاری در بازار انرژی

“

معضل قیمت‌گذاری انرژی در ایران

مقایسه قیمت بنزین و گازوئیل در ایران برخی کشورهای منطقه

**بررسی سناریوهای پیشنهادی مختلف
در نظام قیمت‌گذاری حامل‌های انرژی**

قیمت گذاری صلاحیدی توسط حاکمیت

ترکیبی از انگیزه های اقتصادی (حمایتی، بودجه‌ای، توسعه‌ای، تنظیمی) و سیاسی سیاست گذار

الگوی چند دهه قیمت گذاری انرژی در ایران

ملاحظات

نااطمینانی در سیاست‌ها

اقتصاد سیاسی گروه‌های
ذینفع در قیمت گذاری

هزینه‌های اجتماعی و
سیاسی اصلاح قیمت

عدم قاعده‌مندی و
پاسخگویی

قیمت گذاری مستقیم

بر مبنای هزینه میانگین یا هزینه حاشیه ای

وجود انحصار طبیعی در بخش انرژی و لزوم قیمت گذاری هزینه محور (توسط تنظیم گر مستقل)
(لزوم اعمال تفاوت در بهره وری داخل و خارج از کشور در تعیین قیمت نهایی)

الگوی قانون هدفمندی یارانه ها در مورد آب و برق

ملاحظات

دشورای تعیین هزینه تمام شده و
اثرات منفی بر بهره وری

تعیین قیمت نهاده ها مانند نفت خام و گاز

صدق انحصار طبیعی در بخش انرژی؟

قیمت گذاری هزینه محور

قیمت گذاری مستقیم

قیمت برابر ضریبی از قیمت فوب (قیمت خرده فروشی در منطقه)

لزوم برابری قیمت با هزینه فرصت صادرات
(همچنین حذف انگیزه قاچاق)

الگوی قانون هدفمندی ها در مورد بنزین، نفت گاز، نفت کوره، نفت سفید، گاز مایع و مشتقات نفت

ملاحظات

انتقال اقتصاد سیاسی قیمت گذاری انرژی به قیمت گذاری ارز و بروز مجدد بسیاری از مشکلات

قیمت گذاری بر مبنای
معیارهای خارجی

قیمت گذاری هزینه محور

قیمت گذاری مستقیم

قیمت بر اساس برابری قدرت خرید

برابری قیمت نسبی کالاها در اقتصاد

برخی کالاهای اساسی مانند داروهای خاص

ملاحظات

نقد به پشتوانه نظری و عدم امکان پذیری

قیمت گذاری بر مبنای
معیارهای خارجی

قیمت گذاری هزینه محور

قیمت گذاری مستقیم

اصلاح بازار انرژی و تعیین قیمت حامل‌ها در بازار

تحقق کارایی در بخش انرژی

(تنظیم‌گری به جای قیمت‌گذاری در رفع ناکارایی‌های بازار)

الگوی بورس انرژی

ملاحظات

تامین منابع سیاست‌های
حمایتی و توسعه‌ای

تسهیل معضلات
بودجه‌ای

تعدیل فساد/قاچاق و
ایجاد فرصت صادرات

اتمام مناقشات
سیاسی قیمت‌گذاری

حل معضل سیاسی
قیمت‌گذاری حامل‌ها

کشف قیمت در بازار تحت
تنظیم‌گری انرژی

قیمت‌گذاری بر مبنای
معیارهای خارجی

قیمت‌گذاری هزینه‌محور

قیمت‌گذاری مستقیم

الگوی ایجاد بازار

دفعی یا تدریجی بودن اصلاحات؟

ایجاد بازار به صورت دفعی، حذف حمایت به صورت تدریجی

مدیریت حمایت از خانوارها

وضع نظام درآمد پایه همگانی (UBI) برای آحاد ایرانیان

**کشف قیمت در بازار تحت
تنظیم‌گری انرژی**

**قیمت‌گذاری بر مبنای
معیارهای خارجی**

قیمت‌گذاری هزینه‌محور

قیمت‌گذاری مستقیم

الگوی ایجاد بازار

نظام بازتوزیعی به خانوارها در شرایط عدم شناسایی دهکها

توزیع یارانه به خانوار به معنای ایجاد حقوق مکتسبه

استفاده از منابع ملی برای زیرساختهای و کالاهای عمومی و نه بازتوزیع

لزوم ایجاد نظام پایدار حمایتی در کنار نظام مالیات بر درآمد

لزوم حرکت از دولت تامین کننده قیمت گذار به دولت توزیعی (قضیه دوم رفاه)

**کشف قیمت در بازار تحت
تنظیم گری انرژی**

**قیمت گذاری بر مبنای
معیارهای خارجی**

قیمت گذاری هزینه محور

قیمت گذاری مستقیم

مدل حمایت از صنعت

در صنایع اصلی تبدیل حمایت غیرنقد به نقد با هدف افزایش بهره‌وری

در صنایع حمل و نقل عمومی و باری اعطای سهمیه ویژه مبادله‌ناپذیر

در صنایعی مانند تاکسی اینترنتی عدم نیاز به حمایت
(خصوصی یا غیرتوده‌ای بودن این حمل و نقل، عدم امکان نظارت، رقابتی و نوآور بودن)

**کشف قیمت در بازار تحت
تنظیم‌گری انرژی**

**قیمت‌گذاری بر مبنای
معیارهای خارجی**

قیمت‌گذاری هزینه‌محور

قیمت‌گذاری مستقیم

برخی مدل‌های پیشنهادی برای ایجاد بازار

مدل پیشنهادی بر مبنای مدل مشابه بورس (مرکز بررسی‌های استراتژیک)

مدل بازار متمرکز با قیمت واحد (اندیشکده حکمرانی)

**کشف قیمت در بازار تحت
تنظیم‌گری انرژی**

**قیمت گذاری بر مبنای
معیارهای خارجی**

قیمت گذاری هزینه محور

قیمت گذاری مستقیم

برخی ملاحظات تنظیم گری غیر قیمتی

دشواری صادرات حامل‌های انرژی در
شرایط تحریم

حق مردم در دسترسی به انرژی
ارزان

اولویت اصلاحات قیمتی به اصلاحات
غیر قیمتی؟

اولویت با افزایش بهره‌وری است نه اصلاح قیمتها

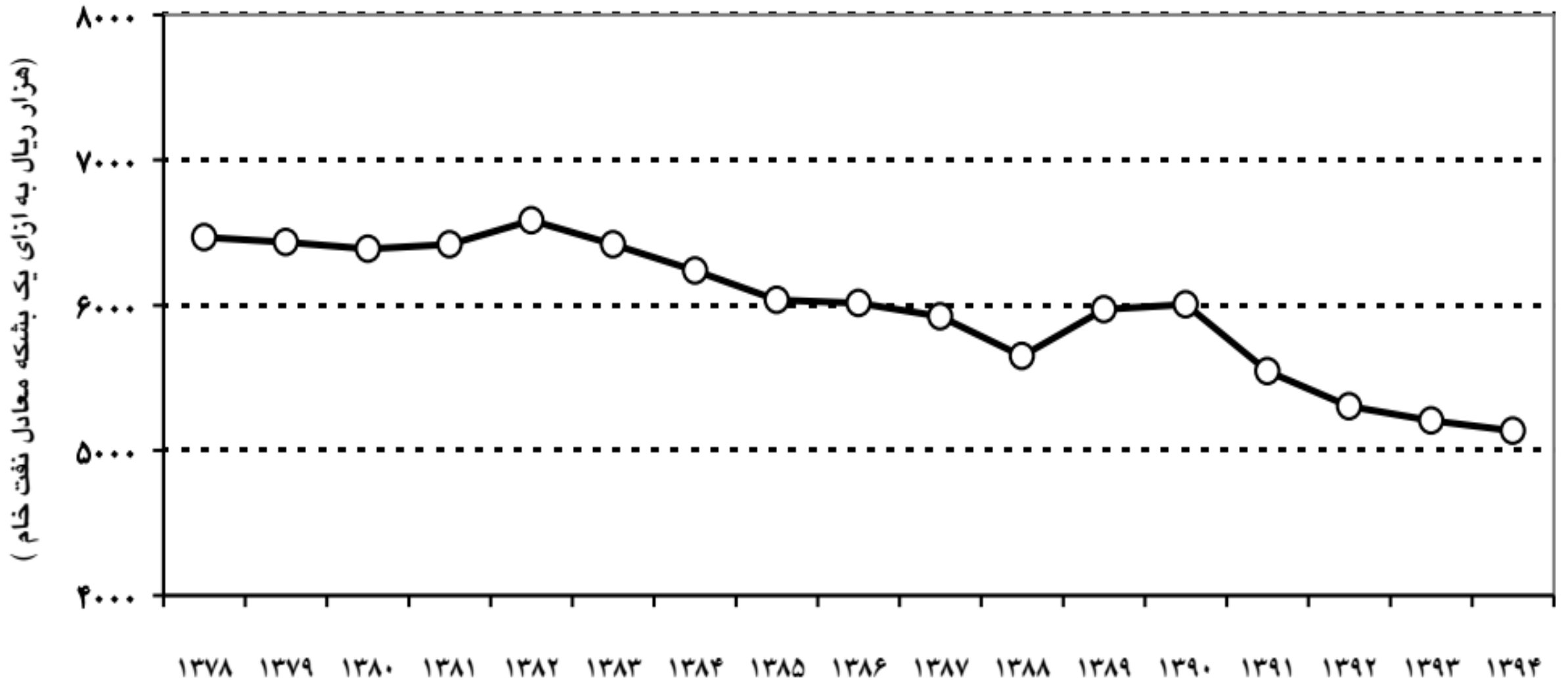
کیفیت پایین خودروسازی

کیفیت پایین نیروگاه‌ها ائتلاف انرژی در شبکه

خطای علیت معکوس در تحلیل رابطه قیمت و بهره‌وری

تامین منابع لازم در فرایند اصلاحات (هزینه‌های اقتصادی و اجتماعی)

نتیجه: کاهش مداوم بهره وری

دشواری صادرات حامل‌های انرژی در شرایط تحریم

محدودیت صادرات گاز طبیعی و برق

لزوم ایجاد بازار و حذف موانع صادراتی برای کشف میزان ظرفیت صادراتی

نظام یارانه‌ای از موانع در جهت ایجاد ظرفیت صادرات مستقیم

ویژگی‌های طرح پیشنهادی

سادگی و در دسترس بودن برای کل مردم کشور

بازار یکپارچه با قیمت واحد در کل کشور

عدم امکان سفته‌بازی، ایجاد بازار سیاه و چند قیمتی

عدم نیاز به زیرساخت‌های خاص

به هر ایرانی دارای کدملی **ماهانه بیست لیتر** سهمیه تخصیص می‌یابد که این سهمیه به سرپرست خانوار داده می‌شود (مجموعاً ۵۶ م لیتر در روز)

این سهمیه نیازی به کارت سوخت ندارد و روی کارت بانکی مرتبط با یارانه تعبیه می‌شود

افراد با استفاده از دستگاه‌های خودپرداز یا از طریق سامانه‌های اینترنتی، یا به صورت خودکار (بدون نیاز به این سامانه‌ها) اقدام به فروش بنزین تا سقف موجودی خود نماید.

دولت سهمیه بنزین را به مردم اختصاص داده و هنگام مصرف یا فروش آن درصدی از قیمت روز آنرا از صاحب سهمیه دریافت می‌کند (قیمت در بازه‌های مشخص بروز می‌شود).

مصرف بنزین

سه‌میه هر ایرانی ماهانه بیست لیتر که به سرپرست خانوار داده می‌شود

مصرف سه‌میه

مصرف مازاد بر سه‌میه

برای مصرف مازاد بر سه‌میه بازار شکل می‌گیرد

عرضه

کسانی که می‌خواهند **کمتر** از سه‌میه‌شان مصرف کنند

بنزین از طریق سامانه‌های تراکنش شتاب فروخته شده و مابه‌التفاوت قیمت سه‌میه و قیمت بازار به حساب فروشندگان واریز می‌شود.

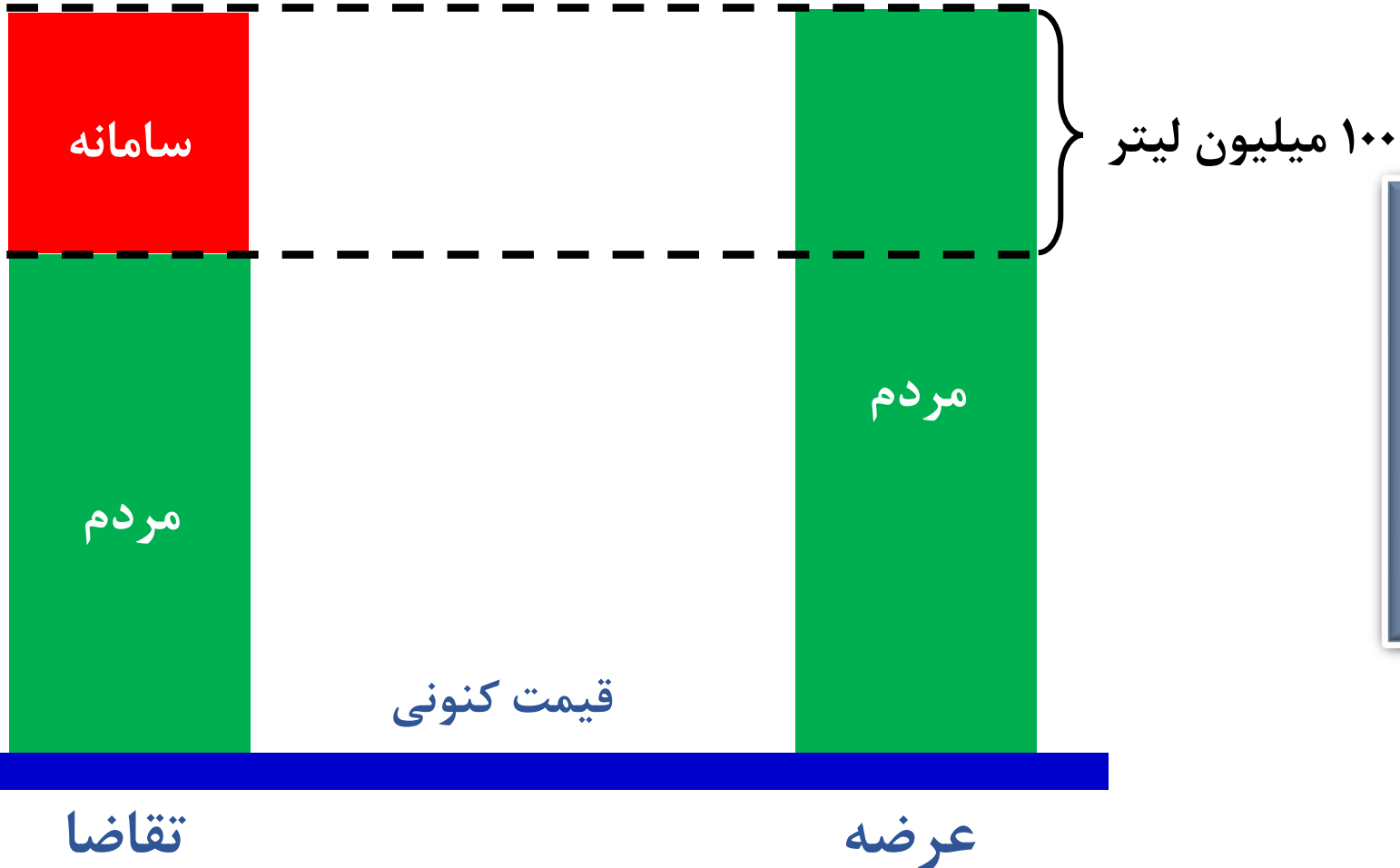
تقاضا

کسانی که می‌خواهند **بیشتر** از سه‌میه‌شان مصرف کنند

متقاضیان در جایگاه‌های سوخت، بنزین مازاد بر سه‌میه را به قیمت بازار خریداری می‌کنند.

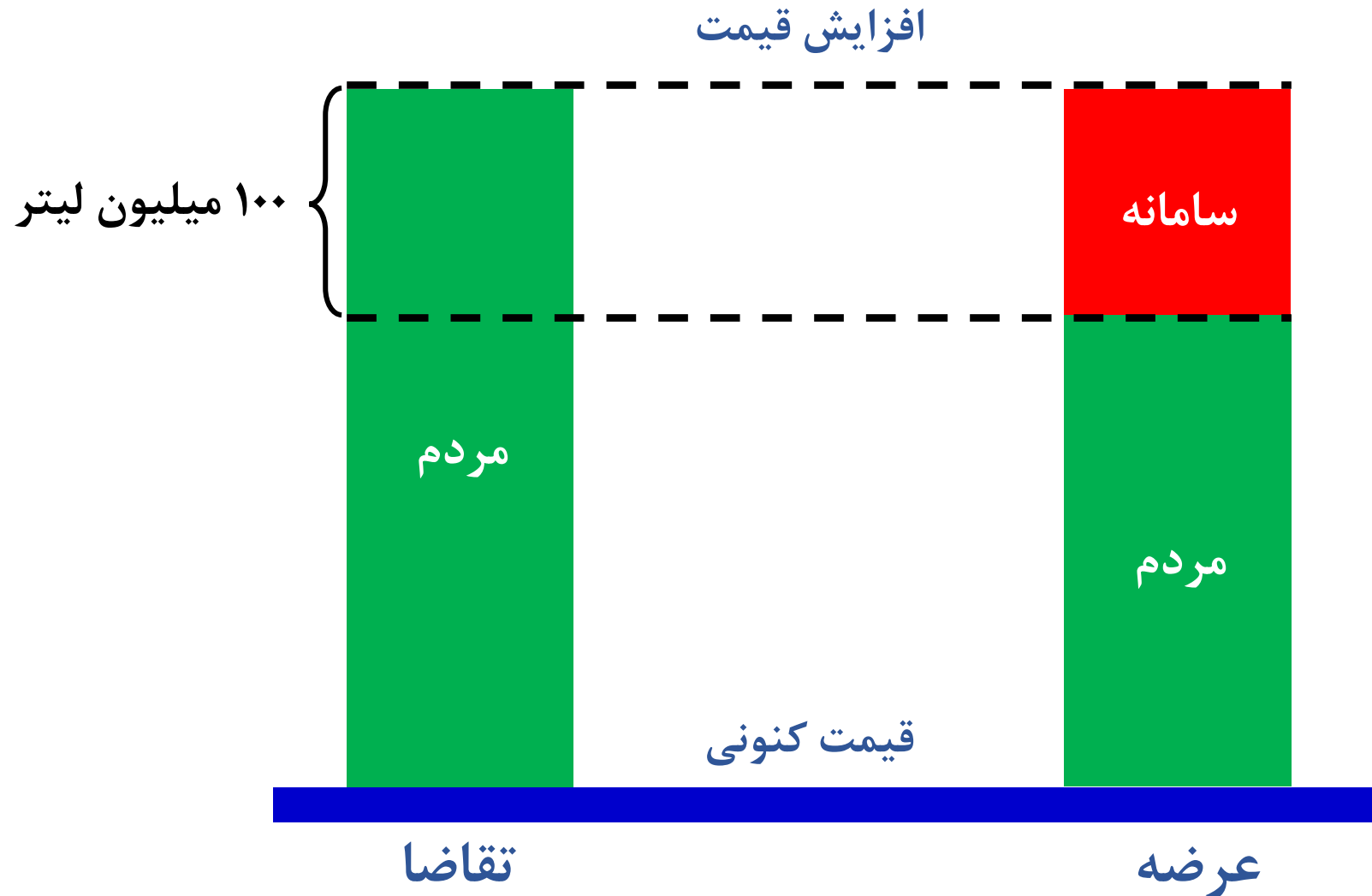
مازاد عرضه

کاهش قیمت

سامانه مازاد بنزین عرضه شده توسط مردم را که خریدار ندارد، خریده و در زمان بروزسانی، قیمت را کاهش می‌دهد.

مازاد تقاضا

سامانه مازاد بنزین تقاضاشده توسط مردم را به متقاضیان فروخته و در زمان بروزسانی قیمت را افزایش می‌دهد.

آثار اجرای طرح

اثر بودجه ای

اثر رفاهی

اثر تورمی

اثر تورمی

اثر نقدینگی

بین صفر تا ۲.۵ درصد به ازای ۱۰۰ درصد افزایش در
قیمت بنزین

یک درصد به ازای هر ۱۰۰ درصد افزایش در قیمت
بنزین

تخمین‌های مطرح شده

تخمین تیم حاضر

اثر کنترلی بر تورم از مجرای کسری بودجه

تعدیل خودکار قدرت خرید دهک‌های فرودست
پس از افزایش قیمت‌ها

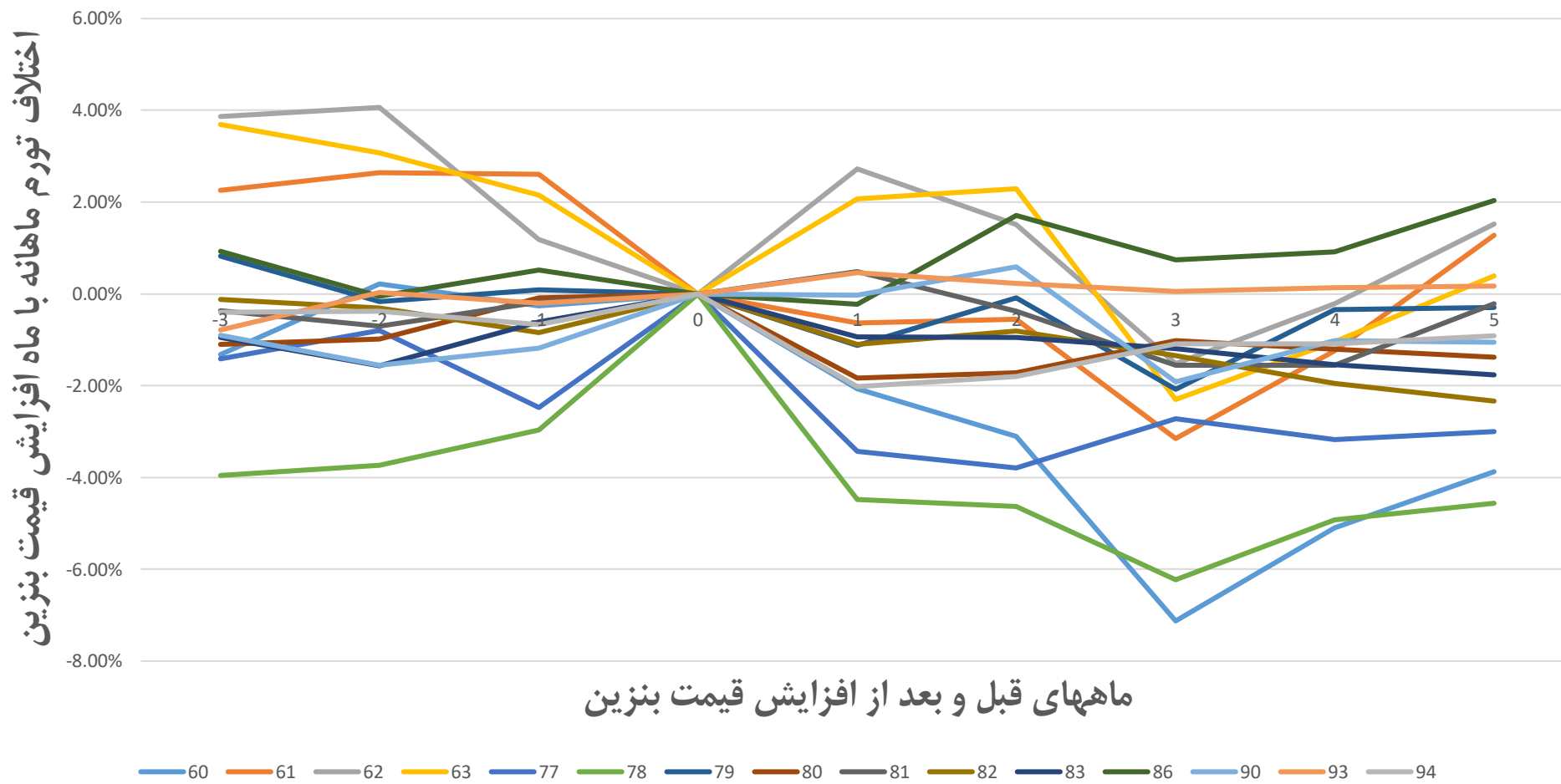
تورم حسابداری

منظر نقدینگی

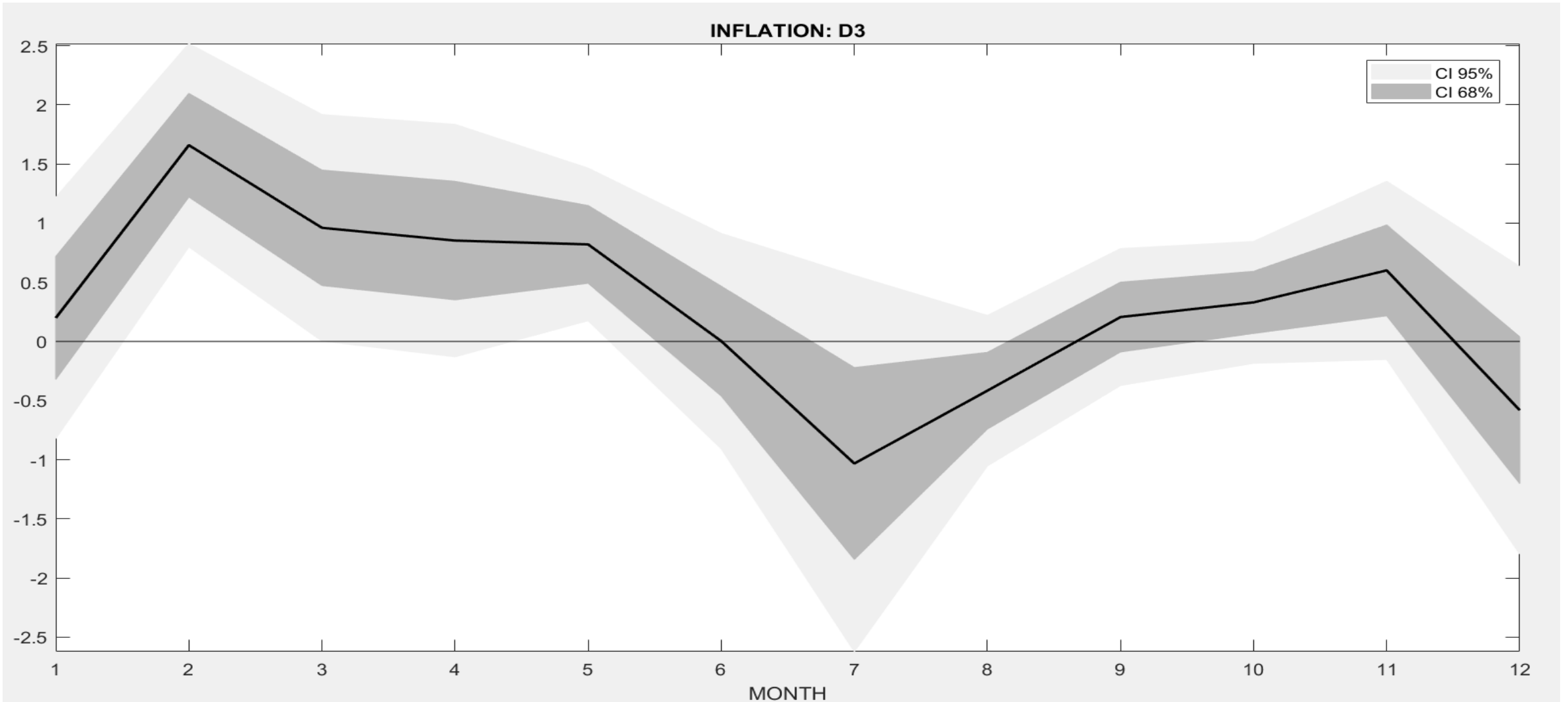
قدرت خرید

كد فعاليت	رشته فعاليت	سهم داده‌ها از كل داده‌هاي صنعتي	سهم سوخت از كل داده هاي صنعت
15	صنایع مواد غذایی و آشامیدني	13.7%	0.7%
16	تولید محصولات از توتون و تنباکو - سیگار	0.1%	0.2%
17	تولید منسوجات	1.8%	1.1%
18	تولید پوشاك - عمل‌آوردن و رنگ کردن پوست خزدار	0.1%	0.7%
19	دباغي و عمل‌آوردن چرم و ساخت کیف و چمدان و زین و یراق و تولید کفش	0.2%	0.4%
20	تولید چوب و محصولات چوبي و چوب پنبه - غیر از مبلمان - ساخت کالا از ني و مواد حصيري	0.4%	1.7%
21	تولید کاغذ و محصولات کاغذي	1.0%	1.3%
22	انتشار و چاپ و تکثیر رسانه‌هاي ضبط شده	0.2%	0.5%
23	صنایع تولید زغال كك - پالایشگاه‌هاي نفت و سوخت‌هاي هسته‌اي	30.0%	0.7%
24	صنایع تولید مواد و محصولات شیمیایی	16.3%	3.0%
25	تولید محصولات لاستیکی و پلاستیکی	2.1%	0.5%
26	تولید سایر محصولات کاني غیر فلزي	3.1%	12.8%
27	تولید فلزات اساسي	11.3%	2.9%
28	تولید محصولات فلزي فابريکي بجز ماشین‌آلات و تجهیزات	2.4%	0.6%
29	تولید ماشین‌آلات و تجهیزات طبقه‌بندی نشده در جاي دیگر	2.5%	0.4%
30	تولید ماشین‌آلات اداري و حسابگر و محاسباتي	0.2%	0.1%
31	تولید ماشین‌آلات مولد و انتقال برق و دستگاه‌هاي برقي طبقه‌بندی نشده در جاي دیگر	1.9%	0.3%
32	تولید راديو و تلویزیون و دستگاه‌ها و وسایل ارتباطي	0.6%	0.1%
33	تولید ابزار پزشکی و ابزار اپتیکی و ابزار دقیق و ساعت‌هاي مچی و انواع دیگر ساعت	0.3%	0.4%
34	تولید وسایل نقلیه‌ي موتوري و تریلر و نیم تریلر	11.3%	0.2%
35	تولید سایر وسایل حمل و نقل	0.4%	0.3%
36	تولید مبلمان و مصنوعات طبقه‌بندی نشده در جاي دیگر	0.3%	0.7%
37	بازيافت	0.0%	1.6%
كل صنعت		100.0%	1.6%

پایداری شوک افزایش قیمت حاملهای انرژی بر تورم نمودار گرمی

پاسخ ضربه شوک قیمت بنزین بر تورم

اثر متوسط بازتوزیعی (بدون لحاظ تورم)

کل خانوارهای روستایی

۸ تا ۹ دهک خانوارهای شهری

دهک‌های منتفع

قیمت بنزین	شهری	روستایی
۳۰۰۰ تومان	۷	۹
۴۰۰۰ تومان	۸	۱۰
۶۰۰۰ تومان	۸	۱۰

با فرض اختصاص ۲۰ لیتر در ماه بنزین ۱۰۰۰ تومانی
و بعد ۴ برای خانوارها

وضعیت رفاهی اقشار کم‌درآمد

در سطوح مختلف قیمت تعادلی
بازار طراحی شده

اثر بودجه ای

افزایش درآمد ارزی در شرایط تحریم

سازوکارهای صادرات مازاد بنزین تولید شده

صرفه جویی بودجه ای

امکان حذف یارانه ۴۵ هزار تومانی